

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКИСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «СӘМӘКӘЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ**

КАРАР

«29» апрель 2019 ел

Сәмәкәй авылы

№ 37/6

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге үзидарә органнары законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (бастырылган) законнар һәм муниципаль норматив хокукий актлар үзгәрешләренә мониторинг үткәрү буенча Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы жирле үзидарә органнары эшен камилләштерү максатында, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы уставына таянып,

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге үзидарә органнары законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге үзидарә органнарына:

нормалар иҗат итү эшчәнлегендә әлеге каарның 1 пункты белән расланган нигезләмәгә таянырга;

жаваплы затлар буларак билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфаи инструкцияләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

жаваплы зат буларак билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфаи инструкцияләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук аны Интернет мәгълүмати-телеинформацияция чөлтәрендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге каар үтәлешен контролльдә тотуны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Башлыгы урынбасарына һәм Башкарма комитет Житәкчесе вазыйфаларын вакытлыча башкаручыга йөкләргә.

6. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көннән соң ун көн узгач үз көченә керә.

Сәмәкәй авыл жирлеге
Башлыгы Урынбасары,
№ 2 сайлау округыннан депутат

М.Г.Галимзянов

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирле үзидарә органнары законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмә

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирле үзидарә органнары законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге жирле үзидарә органнары законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткәрү (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) жирле үзидарә органнарының үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль актларны кабул итүне (бастыруны), үзгәртүне яки үз көчен югалткан дип тануны (гамәлдән чыгаруны) тәэмин итү өчен мәгълүмат жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча системалы, комплекслы һәм планлаштырылган эшчәнлеген күздә тота.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргендә муниципаль берәмлек Советының юридик бүлеге һәм башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Мониторинг үткәрү өчен жирле үзидарә органнарында жаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг максатлары:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатында, муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, кимчелекләрне, хокукий жайга салуда кабатлауларны бетерү;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукий базасын системалаштыруны тәэмин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

кирәк булмаган (актуальлеген югалткан) яки гамәлдә қулланылмаган муниципаль актларны яисә аларның аерым нигезләмәләрен (нормаларын) ачыклау;

хокук қуллану нәтиҗәлелеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контролльне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

нормалар иҗат итү процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг түбәндәге үзгәрешләрне жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне үз эченә ала:

федераль конституцион законнар, федераль законнар, Россия Федерациисенең башка закон актларында;

Россия Федерациисе указлары, Россия Федерациисесе Хөкүмәте каарлары, башкарма хакимиятнең федераль органнары норматив хокукий актлары, федераль дәрәҗәдәге башка норматив хокукий актларда;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актларында;

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге уставында.

7. Мониторинг үткәрүгә нигез булып тора:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

аерым бер хокукий жайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълуматы;

муниципаль актларны камилләштерү кирәклеге яки кимчелекләре турында массакүләм мәгълумат чаралары хәбәре;

гражданнарынц, юридик затларнынц, шул исәптән иҗтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларнынц, шәхси эшмәкәрләрнен, дәүләт хакимиите органнарынц, муниципаль берәмлекләрнен вәкиллекле органнары депутатларынц муниципаль актларның камил булмавы турында, шул исәптән түбәндәгеләрне үз эченә алган мөрәжәгатыләре:

Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлар регистрына кертелгән муниципаль актларга карата Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан үткәрелгән хокукий экспертиза бәяләмәсе;

вәкаләтле затлар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә муниципаль актларга коррупциягә каршы әзерләнгән экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләрнен, семинарларның, гавами тыңлаулярның, иҗтимагый фикер альшууларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәнен 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә үз компетенциясендә булган мәсьәләләр буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатында, эшче төркемнәр төзелергә, кинәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәkle мәгълумат соратып алырга, Татарстан Республикасынцы башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмkin.

9. Мониторинг түбәндәгеләргә анализ аша башкарыла:

әлеге нигезләмәнен 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукий актларны дәгъвалиу эшләре буенча суд актлары (суд практикасы) ;

прокурор актлары.

10. Жирле үзидарә органнарынцы норматив базасына мониторинг үткәрү, , анализлауны гамәлгә ашыру шулай ук мониторинг нәтижәләре буенча башкарылган нормалар иҗат итү эше йомгакларын нығыту максатында, муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукий актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы каары нигезендә алып барылучы муниципаль норматив хокукий актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен, мәгълумат системаларынцы автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килемшүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда), алар түбәндәгеләрне тәэмин итә:

Россия Федерациясе белешмә-хокукий системаларына контрольга қуелган закон һәм башка норматив хокукий актларга үзгәрешләр турында мәгълумат керү;

Россия Федерациясе белешмә- хокукий системаларының хокукий жайга салу өлкәләре буенча яңалыклардан мәгълүмат керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясeneç «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасыннан муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатында, башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланылырга мөмкин.

12. Муниципаль хокукий актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны), үзгәртүне яки үз көчен югалткан дип тануны (гамәлдән чыгаруны) тәэммин итү өчен, әлеге нигезләмәнен 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә, мониторингны гамәлгә ашырганда, түбәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кешे һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законны мәнфәттәрән үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгы билгеләнгән, зур юридик көчкә ия норматив хокукий актлар булу;

муниципаль акт чыгарганды, жирле үзидарә органы компетенциясе чикләрен саклау;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукий жайга салуда тулылык;

хокук нормаларында коллизия;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

кулланганда, муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукий актны кулланганда, хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәл кылма);

норматив хокукий актларны куллану тәҗрибәсе булу;

норматив хокукий актларны үзләнүнән бертәрле практикасы булмау;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм эчтәлеге;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатъләндерү (канәгатъләндерүдән баш тарту) турында закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча муниципаль актларга үзгәрешләр кертүгә китерү очрагы ачыкланганда, жирле үзидарә органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яна муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль акт проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерлән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәрту ихтияжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнын соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданнының, юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дәүләт хакимије органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатъләре, шулай ук прокуратура мәгълүматы торса, («Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган прокурор җавабы актларыннан тыш), мониторинг алар кергән көннән 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәрү нәтижәләре турында мөрәжәгать иткән затка хәбәр итә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норма чыгару

Эшчәнлеге планнарына тиешле төзәтмәләр керту турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль акт кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пункты өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңга калмычка үткәрелә.

16. Мониторинг үткәру өчен җаваплы затлар мониторинг нәтижәләре турында жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында хисап аеннан соң килуче айның 5 числоыннан да соңга калмычка хисап тота.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) түбәндәгеләрне үз энә ала:

- мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат;
- мониторинг үткәруне башкаручылар турында мәгълүмат;
- мониторинг үткәру вакыты турында мәгълүмат;

хокукий җайга салу предметына кыскача характеристика, мониторинг үткәргүгә нигезләр.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) түбәндәгеләрне үз эченә алырга мөмкин:

- хокукий җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;
- муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, гамәлдән чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр;
- тиешле хокукий мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукий җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары регистрына керту өчен жибәрелә.

Әлеге регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган, ана кертелмәгән муниципаль актлар жибәрелә.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча хокукий норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр хәзерләнергә мөмкин.

IV. Ҙаваплылык

19. Мониторинг үткәру һәм хокукий иҗат итү эшчәнлеге өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнары карамагында булган тиешле хокукий җайга салу өлкәсендәге федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) җаваплы.

20. Мониторинг йомгаклары буенча тискәре нәтижәләр өчен, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, җәмгыятыкә һәм дәүләткә зыян китергән гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары житәкчеләре җаваплы.